

Regeringens proposition till Riksdagen om inhämtande av riksdagens samtycke till en fusion mellan Leonia Abp, som ägs av staten, och Försäkringsbolaget Sampo Abp samt till en minskning av statens andel av aktieinnehavet i den finanskoncern som bildas

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen beslutar att ge sitt samtycke till ett branscharrangemang som syftar till en sammanslagning av Leonia Abp och Försäkringsbolaget Sampo Abp till den del arrangemanget gäller utbyte av aktier som staten äger i Leonia Abp mot aktier i Försäkringsbolaget Sampo Abp. Statens direkta innehav i den nya finanskoncern som skall bildas kommer att vara 43 %.

I propositionen föreslås dessutom att riksdagen beslutar att ge sitt samtycke till en

eventuell minskning av statens andel av aktieinnehavet i den finanskoncern som skall bildas så att statens direkta eller indirekta ägarandel förblir minst 20 %.

Eftersom det ena bolaget som berörs av arrangemanget, Försäkringsbolaget Sampo Abp, är börsnoterat föreslås att förslaget behandlas utan dröjsmål för att aktiemarknaden skall kunna fungera ostört och för att den eventuella oro på marknaden som beror på väntetiden skall kunna minskas.

MOTIVERING

1. Bakgrund

Finansmarknaden i Finland och hela Europa har sedan början av 1990-talet befunnit sig i ett våldsamt brytningsskede. Bidragande orsaker till förändringarna har varit marknadens globalisering och datateknikens utveckling samt den gemensamma europeiska valutan, som gör att omvälvningarna fortsätter också framöver. Den finländska finansmarknaden utgör numera en del av den internationella finansmarknaden. Övergången till den ekonomiska och monetära unionens tredje etapp har förenat de nationella penningmarknaderna inom alla de länder som hör till den monetära unionen. Samtidigt undanröjer det faktum att de nationella valutorna ersätts av en gemensam valuta valutakursriskerna mellan de länder som gått med i den gemensamma europeiska monetära

unionen. Detta bidrar till att öka konkurrensen på finansmarknaden, eftersom det blir vanligare att finansiella tjänster tillhandahålls över gränserna i syfte att göra den Europaomfattande marknaden effektivare.

Den monetära unionen i Europa innebär en ändring av strukturerna på finansmarknaden, eftersom enskilda investerare och de som är i behov av finansiering får betydligt större möjligheter att investera och skaffa finansiering i sin hemmavaluta. Därför är det viktigt att strukturerna på den finländska finansmarknaden är konkurrenskraftiga och fungerande. Förändringarna på marknaden, den hårdnande konkurrensen samt de ökade investeringsalternativen och det faktum att verksamheten alltmer drivs på marknadens villkor tvingar också myndigheterna att iakta finansmarknaden i ett internationellt perspektiv vid sidan av det nationella.

Utvecklingen tycks gå mot en koncentring av såväl finansmarknaden som marknadsstrukturen inom euroområdet. Strukturförändringen genomförs i första hand med hjälp av strukturella arrangemang, genom vilka man eftersträvar synergifördelar i fråga om kostnadseffektivitet och lönsamhet samt en starkare ställning på marknaden. Genom arrangemangen försöker man även trygga tillväxtpotentialerna i framtiden.

Leonia Abp (Leonia) och Försäkringsbolaget Sampo Abp (Sampo) har fört förhandlingar om ett branscharrangemang där man genom en sammanslagning av bolagen strävar efter att trygga deras utveckling på den hårdnande och växande finansmarknaden genom att dra nytta av i synnerhet de synergifördelar som kan fås genom en sammanslagning av funktionerna. Vid de förhandlingar som förts mellan parterna har parterna enats både om själva arrangemanget och om de förfaranden som skall tillämpas vid det. Statsrådets finanspolitiska ministerutskott har den 13 oktober 1999 godkänt det föreslagna branscharrangemanget för Leonias del. För att arrangemanget skall kunna vidtas krävs ytterligare att båda bolagens bolagsstämmor godkänner det.

I samband med arrangemanget köpte Sampo aktier i Pohjola-Gruppen Försäkring Abp, eftersom målet var att arrangemanget skulle omfatta även Pohjola. Leonia köpte ca 3,4 miljoner aktier i Pohjola av Sampo till ett pris av 60 mk per aktie. Det pris som bolagen i Sampo-koncernen betalade per aktie varierade från bolag till bolag.

2. Grunderna för sammanslagningen

Syftet med branscharrangemanget är att skapa en ledande och lönsam finländsk koncern med stark kapitalbas som verkar på finans- och försäkringsmarknaden och som erbjuder heltäckande bank- och försäkringstjänster i Finland. Samtidigt skapar arrangemanget en god grund för koncernens tillväxt. Den nya koncernen besitter resurser som skapar förutsättningar för den att växa internationellt och kunna möta den hårdnande konkurrensen. Vidare är målet att dra nytta av synergifördelarna mellan bank- och försäkringsbranschen.

Grunden för ledningen av den nya koncernen skall vara att öka värdet på aktieägarnas aktieinnehav. Denna princip kommer att iaktas vid kapitalisering av koncernens mo-

derbolag och dotterbolag och vid all utveckling av affärsfunktionerna.

En sammanslagning av Sampos och Leonias verksamhet skapar klart bättre förutsättningar för utvecklingen av Leonias konkurrenskraft och huvudsakliga affärsfunktioner. Leonia ensam vore mera utsatt för den skärpta konkurrensen, vilket på lång sikt kan leda till att värdet på statens innehav relativt sett minskar. Arrangemanget ger staten möjlighet att byta ut de onoterade Leoniaaktierna mot nya Sampoaktier som är noterade på Helsingfors Börs. På detta sätt får man likviditet i Leoniainnehavet, varvid utbytet av aktier och bestämningen av marknadsvärdet underlättas. Arrangemanget skapar förutsättningar för statens innehav att utvecklas gynnsamt.

3. Fördelarna med strukturarrangemanget

Konkurrensen på finansmarknaden har lett till att bankerna och försäkringsbolagen konkurrerar med varandra i fråga om vissa produkter. Å andra sidan kompletterar deras produkter delvis varandra. Genom sammanslagningen av Sampo och Leonia skapas en finländsk finanskoncern som erbjuder fullständig service och som har en stark ställning på marknaden och vars marknadsandel i fråga om olika finans- eller försäkringsprodukter vore högst ca 35 %. I konkurrensrättsligt hänseende har koncernen således inte dominerande ställning på marknaden i fråga om någon funktion. Trots detta vore koncernens marknadsandelar i fråga om alla funktioner så stora att den kan svara på utmaningarna från den hårdnande konkurrensen.

Genom en sammanslagning av Sampo och Leonia kunde såväl kostnadsinbesparingar som mer intäkter uppnås inte bara genom kompletterande produkter utan också genom effektivare användning av servicenätet och administrationen och i synnerhet genom utnyttjande av korsförsäljningspotentialen. Även den omfattande sakkunskapen möjliggör bättre kundbetjäning och nya produktinnovationer samt förbättrar koncernens förmåga att göra resultat.

4. Förfarandet vid sammanslagningen

Sammanslagningen genomförs så att Leonia genom en s.k. absorptionsfusion enligt

16 kap. (611/1997) lagen om försäkringsbolag fusioneras med Sampo, varvid Leonias tillgångar och skulder utan likvidationsförfarande övergår till det övertagande bolaget, Sampo. I egenskap av aktieägare i Leonia får staten som fusionsvederlag Sampos nya A-aktier som emitteras genom en till staten riktad aktieemission så att statens ägarandel i den finanskoncern som Sampo och Leonia bildar blir 43 %. Staten blir den största enskilda ägaren i koncernen. Avsikten är att staten också i fortsättningen skall förbli en betydande minoritetsdelägare i koncernen.

För Leonia Abp:s dotterbolag Leonia Bank Abp (Leonia Bank) har det stiftats en egen speciallag (Lagen om postbanken, 972/1987). Enligt 3 § skall av bankens aktiestock staten eller ett sådant aktiebolag där staten har en bestämmanderätt som baserar sig på direkt aktieinnehav äga och besitta ett antal aktier som är minst 51 % av bankens samtliga aktier och av de röster som samtliga aktier medför. Till riksdagen har den 18 februari 2000 avlåtit regeringens proposition med förslag till lag om upphävande av lagen om postbanken samt ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 6/2000 rd). Enligt motiveringen till propositionen är bestämmelsen om statens bestämmanderätt i Leonia Bank i 3 § lagen om postbanken inte längre nödvändig till följd av omläggningen av statens funktioner och ägande. Med anledning av utvecklingen av statens betalningsrörelse och Finlands finansieringssystem kan Leonia Bank inte längre anses ha sådana i lagstiftningen förutsatta specialuppgifter på grund av vilka en uttrycklig bestämmelse om statens bestämmanderätt i banken skall anses nödvändig. De förslag om slopandet av statens ägar- och inflytan- debegränsning i fråga om Leonia Bank samt om upphävandet av Leonias ensamrätt i frå-

ga om skötseln av statens betalningsrörelse som ingår i regeringens proposition om upphävande av lagen om postbanken utgör för sin del förutsättningar för att arrangemanget skall kunna genomföras.

5. Riksdagens samtycke

För att arrangemanget skall kunna vidtas krävs att riksdagen i enlighet med 5 § lagen om utövande av statens delägar rätt i vissa aktiebolag som bedriver ekonomisk verksamhet (740/1991) ger sitt samtycke till att staten till följd av arrangemanget helt avstår från sitt innehav i Leonia Abp och dess dotterbolag Leonia Bank Abp. Till följd av arrangemanget blir staten en betydande minoritetsägare i den nya finanskoncern som bildas tillsammans med Försäkringsbolaget Sampo Abp så att statens direkta eller indirekta ägarandel blir 43 %, vilken vid behov kan minskas till 20 %.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås,

att Riksdagen måtte besluta ge sitt samtycke till att staten kan avstå från sina aktier i Leonia Abp genom att på det sätt som bestäms av statsrådet byta ut dem mot aktier i Försäkringsbolaget Sampo Abp vid ett fusionsförfarande, varvid staten i egenskap av aktieägare i Leonia Abp som fusionsvederlag får en ägarandel på 43 procent i den finanskoncern som bildas, och att staten kan avstå från sitt aktieinnehav i den nya finanskoncernen så att statens direkta eller indirekta andel av aktieinnehavet förblir minst 20 procent.

Helsingfors den 3 mars 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Finansminister *Sauli Niinistö*

